

1. Člověk a společnost

1.1 Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu Dějepis

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět **Dějepis** přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti.

Dějepis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 6. – 9. ročníku. Navazuje na základy, které žáci získali ve Vlastivědě ve 4. a 5. ročníku. Vyučuje se dvouhodinové týdenní dotací (celkem 8 hodin) v kmenových třídách. Na 2. stupni je předmět posílen o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- žák chápe rozdíly mezi probíranými oblastmi

Kompetence k řešení problémů

- žák při řešení problémů objevuje paralely s historií

Kompetence komunikativní

- žák chápe potřebu vyslechnout odlišný názor a zabývat se jím
- žák si osvojuje postupy při užívání informačních a komunikačních prostředků a učí se je tvořivě využívat jako nástroje poznání

Kompetence sociální a personální

- žák chápe význam týmové práce a postavení samostatné práce
- žák uvědoměle přijímá a získává role v různých skupinách
- žák se učí diskutovat

Kompetence občanské

- žák poznává možnosti praktického využití znalostí z historie pro život v současném světě
- žák poznává naše kulturní tradice a historické dědictví a tímto poznáním cítí potřebu je chránit
- žák respektuje přesvědčení druhých lidí a váží si jejich vnitřních hodnot
- žák nachází nenásilné cesty k řešení konfliktů

Kompetence pracovní

- žák nachází způsoby, jak využívat znalostí získané ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

2. stupeň

Očekávané výstupy z RVP ZV	Realizováno
Člověk v dějinách	
1. uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků	6., 7., 8., 9. r.
2. uvede příklady zdrojů informací o minulosti, pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	6., 7., 8., 9. r.
3. orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	6., 7., 8., 9. r.
Počátky lidské společnosti	
1. charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	6. r.
2. objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	6. r.
3. uvede příklady archeologických kultur na našem území	6. r.
Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury	
1. rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	6. r.
2. uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	6. r.
3. demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem	6. r.

4. porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	6. r.
Křesťanství a středověká Evropa	
1. popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	7. r.
2. porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti	7. r.
3. objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	7. r.
4. vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám	7. r.
5. ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	7. r.
Objevy a dobývání, počátky nové doby	
1. vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky	7. r.
2. vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	7. r.
3. popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	7. r.
4. objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	7. r.
5. objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	7. r.
6. na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus	7. r.

7. rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek	7. r.
Moderní společnosti	
1. vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	8. r.
2. objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé	8. r.
3. porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutím vybraných evropských národů	8. r.
4. charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích	8. r.
5. na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy	8. r.
6. vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla	8. r.
7. charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	8. r.
Moderní doba	
1. na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	9. r.
2. rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	9. r.
3. charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu	9. r.
4. na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	9. r.

5. zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	9. r.
Rozdělený a integrující se svět	
1. vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků	9. r.
2. vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	9. r.
3. posoudí postavení rozvojových zemí	9. r.
4. prokáže základní orientaci v problémech současného světa	9. r.